

**Advies van 12 september 2013
inzake het ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van
de plichtenleer van het Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten (BIBF)**

Ontwerp van koninklijk besluit tot goedkeuring van het reglement van plichtenleer van het Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten (BIBF)

A. Inleiding

1. Het ontwerp van koninklijk besluit dat de Minister van Middenstand, KMO's, Zelfstandigen en Landbouw, mevrouw Sabine LARUELLE, op 16 juli 2013 voor advies aan de Hoge Raad heeft voorgelegd, strekt ertoe om het reglement van plichtenleer van het Beroepsinstituut van Boekhouders, zoals goedgekeurd door het koninklijk besluit van 23 december 1997 (*Belgisch Staatsblad* van 29 januari 1998), aan te passen.

In haar verzoek om advies preciseert de Minister dat het ontwerp rekening houdt met de recente reglementering van de interne boekhouder en de evolutie van het beroep in het algemeen.

2. De Hoge Raad voor de Economische Beroepen heeft de wettelijke taak bij te dragen tot de ontwikkeling van het wettelijk en reglementair kader dat van toepassing is op de economische beroepen; dit gebeurt via het verstrekken - op eigen initiatief of op verzoek - van adviezen of aanbevelingen aan de regering of aan de beroepsorganisaties voor de economische beroepen.¹

De Hoge Raad moet verplicht worden geraadpleegd voor elk koninklijk besluit dat wordt genomen ter uitvoering van de *wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen*.

In toepassing van artikel 54, § 1, 3de en 5de lid van de wet van 22 april 1999, dient de Hoge Raad zijn advies binnen de drie maanden uit te brengen. Zo niet, wordt de Hoge Raad geacht een gunstig advies te hebben uitgebracht.

De Koning moet elke afwijking van een eensluidend advies van de Hoge Raad uitdrukkelijk met redenen omkleden.

¹ Deze bevoegdheid vloeit voort uit artikel 54, § 1 van de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen.

B. Algemeen

3. Het verzoek om advies vanwege de Minister van Middenstand, KMO's, Zelfstandigen en Landbouw, mevrouw Sabine LARUELLE, van 16 juli 2013 heeft betrekking op een ontwerp van koninklijk besluit tot goedkeuring van het reglement van plichtenleer van het Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten (BIBF).

In toepassing van artikel 45/1, § 4 van de wet van 22 april 1999 is het de Nationale Raad van het BIBF die de voorschriften van de plichtenleer nader kan uitwerken, aanpassen of vervolledigen; deze voorschriften hebben slechts bindende kracht nadat zij door de Koning zijn goedgekeurd, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad.

Uit de aanhef van het voor advies voorgelegde ontwerp, blijkt dat de Nationale Raad van het BIBF op 22 februari 2013 en 28 juni 2013 een voorstel heeft aangenomen omtrent de aangepaste voorschriften van plichtenleer.

4. Rekening houdend met de wettelijke bevoegdheid van de Nationale Raad van het BIBF om de voorschriften van de plichtenleer nader uit te werken, alsook in het kader van het permanent overleg met de instituten, zoals bepaald door artikel 54, § 2 van de wet van 22 april 1999, heeft de Hoge Raad het nuttig geacht om de vertegenwoordigers van het BIBF uit te nodigen. Deze ontmoeting met de leden van de Hoge Raad die heeft plaatsgevonden op 4 september 2013, heeft de vertegenwoordigers van het BIBF toegelaten toelichting te verstrekken omtrent het ontwerp van het reglement van plichtenleer.

5. Ter gelegenheid van het onderhoud met de leden van de Hoge Raad op 4 september 2013, hebben de vertegenwoordigers van het BIBF de nadruk gelegd op het feit dat de structuur van het bestaande reglement van plichtenleer is behouden.

Gezien de evolutie van de regelgeving zijn wel een aantal referenties aangepast; bovendien worden bepaalde voorschriften al dan niet toepasselijk gemaakt voor "externe" of "interne" BIBF-leden.

Inhoudelijk is hoofdzakelijk geopteerd voor een behoud of verfijning van de bestaande deontologische voorschriften. Toch worden ook een aantal opvallende nieuwigheden ingevoegd, onder meer:

- voortaan is een **opdrachtbrief** verplicht (art. 11, § 1); voorheen was dit een mogelijkheid, geen verplichting. Voor de bestaande cliënten is er een overgangperiode van 24 maanden;
- er moet voor elke cliënt een **permanent dossier** zijn en de werkdocumenten moeten 10 jaar worden bijgehouden (art. 11, § 2);
- zowel de interne als de externe boekhouders BIBF moeten jaarlijks omtrent de gevolgde **beroepsvervolmaking** rapporteren aan het BIBF (art. 15); deze systematische verplichting komt in de plaats van een rapportering "op verzoek van de Kamer";
- qua bijkomende beroepsactiviteiten wordt ruime aandacht besteed aan de voorwaarden waaronder de externe boekhouder BIBF als **syndicus** van gebouwen kan optreden (art. 20); daarnaast wordt vermeld dat de externe boekhouder BIBF ook als bemiddelaar erkend door de federale bemiddelingscommissie en als gerechtelijk expert kan optreden; hij kan eveneens als "onafhankelijk bestuurder" worden benoemd (weliswaar onder bepaalde voorwaarden inzake onafhankelijkheid) (art. 20);
- er wordt uitdrukkelijk vermeld welke beroepsactiviteiten steeds **onverenigbaar** zijn: de activiteiten van verzekeringsmakelaar of -agent, de activiteiten van vastgoedmakelaar

(uitgezonderd de syndicusactiviteit) en de activiteiten waarvoor de inschrijving bij de FSMA vereist is (art. 21, § 3);

- qua informatie naar het publiek wordt in het ontwerp van besluit de mogelijkheid ingeschreven om **reclame** te maken, met respect van de regels inzake beroepsgeheim, confraterniteit, eerlijkheid, onafhankelijkheid en de waardigheid eigen aan het beroep (art. 23);
- ingeval van **opvolging** door een beroepsbeoefenaar die niet over de nodige erkenning beschikt, moet de externe boekhouder BIBF het beroepsinstituut verwittigen (art. 17).

C. Huidig wettelijk en reglementair kader toepasselijk op het BIBF

6. Aangezien het wettelijk en reglementair kader toepasselijk op het BIBF de voorbije jaren is geëvolueerd, is het wenselijk om de vandaag geldende regelgeving kort in herinnering te brengen.

Bij de oprichting in 1992 van het Beroepsinstituut van Boekhouders (BIB) door het *koninklijk besluit van 19 mei 1992 houdende de bescherming van de beroepstitel en de uitoefening van het beroep van boekhouder*, was het Beroepsinstituut onderworpen aan de *kaderwet van 1 maart 1976 tot reglementering van de bescherming van de beroepstitel en van de uitoefening van de dienstverlenende intellectuele beroepen*¹, alsook aan het *uitvoeringsbesluit van 27 november 1985 tot bepaling van de regels inzake de organisatie en de werking van de beroepsinstellingen die voor de dienstverlenende intellectuele beroepen zijn opgericht*.

Naar aanleiding van de integratie van de “fiscalisten” in de economische beroepen in 1999 is het koninklijk besluit van 1992 opgeheven (zie artikel 55, § 2 van de *wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen*): de wet van 22 april 1999 wordt eveneens de nieuwe wettelijke grondslag en het BIB wordt omgevormd tot het “*Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten*” (BIBF).

Bij deze gelegenheid ziet de Hoge Raad zijn bevoegdheden uitgebreid tot de erkende boekhouders en boekhouders-fiscalisten en krijgt in 1999 als nieuwe benaming “Hoge Raad voor de Economische Beroepen”. Het feit dat de Hoge Raad pas in 1999 bevoegd is geworden voor de erkende boekhouders en fiscalisten, verklaart trouwens waarom er inzake het bestaand koninklijk besluit van 1997 inzake de plichtenleer van het BIB geen advies van de Hoge Raad voorhanden is.

Naar aanleiding van de recente integratie van de “interne” beroepsbeoefenaars in het BIBF via de wet van 25 februari 2013², is de band met de *kaderwet van 1 maart 1976 tot reglementering van de bescherming van de beroepstitel en van de uitoefening van dienstverlenende intellectuele beroepen* doorgeknipt. Reeds in zijn jaarverslag 2002-2003³, alsook in zijn advies van 28 december 2005 over de erkenning van interne boekhouders(-fiscalisten)⁴, had de Hoge Raad zich zorgen gemaakt over de

¹ Nu de kaderwet betreffende de dienstverlenende intellectuele beroepen, gecodificeerd op 3 augustus 2007.

² *Wet van 25 februari 2013 (I) tot wijziging van de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen* (Belgisch Staatsblad, 19 maart 2013).

³ Hoge Raad voor de Economische Beroepen, *Jaarverslag 2002-2003*, « De hervorming van 1999 en haar gevolgen vijf jaar later », pp. 6-7.

⁴ Advies van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen (HREB) van 28 december 2005 over de erkenning van interne boekhouders(-fiscalisten), *Jaarverslag HREB 2005*, pp. 95-101 (ook beschikbaar op de website van de Hoge Raad, <http://www.cspe-hreb.be/adviezen-en-aanbevelingen-chronologisch-overzicht.php>.)

hybride situatie waarin het BIBF sinds 1999 verkeerde, als gevolg van het feit dat er twee wetten die de grondslag van dit instituut vormden, naast elkaar bleven bestaan. De Hoge Raad had dan ook gepleit voor het doorknippen van de band met de kaderwet van 1976 op het moment dat de interne beroepsbeoefenaars zouden geïntegreerd worden.

Bovenvermelde wet van 25 februari 2013 zorgt hiervoor, met dien verstande dat de inhoud van de toepasselijke bepalingen van de wet van 1976 overgenomen is in de wet van 22 april 1999. Bovendien blijven de uitvoeringsbesluiten van de kaderwet gelden als uitvoeringsbesluiten van de wet van 22 april 1999 tot ze worden vervangen en mits ze niet in tegenstrijd zijn met deze wet (artikel 15 van de wet van 25 februari 2013).

Wat de organisatie en de werking van het BIBF betreft, gelden de bepalingen van het *koninklijk besluit van 27 november 1985 tot bepaling van de regels inzake de organisatie en de werking van de beroepsinstellingen die voor de dienstverlenende intellectuele beroepen zijn opgericht* nog steeds, en dit zolang de Koning geen specifieke voorwaarden heeft gesteld (artikel 45, lid 1 van de wet van 22 april 1999, zoals gewijzigd door de wet van 25 februari 2013).

Wat het praktisch bekwaamheidsexamen betreft, geldt het *koninklijk besluit van 20 januari 2003 betreffende het programma, de voorwaarden en de examenjury voor het praktisch bekwaamheidsexamen*¹.

Verder zijn er het *koninklijk besluit van 29 januari 1998 tot goedkeuring van het Stagereglement van het Beroepsinstituut van Boekhouders*, het *koninklijk besluit van 15 februari 2005 betreffende de uitoefening van het beroep van erkend boekhouder en erkend boekhouder-fiscalist in het kader van een rechtspersoon*² en tenslotte is er de *beslissing van de Nationale Raad van 6 september 2002 houdende vaststelling van het huishoudelijk reglement van het Beroepsinstituut van erkende boekhouders en fiscalisten*³.

7. Het voor advies voorgelegd ontwerp van koninklijk besluit wordt genomen in uitvoering van artikel 45/1, § 4 van de *wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen*; dit artikel luidt als volgt :

§ 4. De Nationale Raad kan de voorschriften van de plichtenleer nader uitwerken, aanpassen of vervolledigen en stelt het stagereglement op. De voorschriften inzake de plichtenleer en het stagereglement hebben slechts bindende kracht nadat zij door de Koning zijn goedgekeurd, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad.

Deze nieuwe bepaling, in werking sinds 1 juli 2013, werd ingevoegd door bovenvermelde wet van 25 februari 2013.

Hoewel in de tekst van het voor advies voorgelegd ontwerp van koninklijk besluit niets wordt bepaald over het lot van het bestaand *koninklijk besluit van 23 december 1997 tot goedkeuring van het reglement van plichtenleer van het Beroepsinstituut van Boekhouders*, kan ervan uitgegaan worden dat het de bedoeling is dat het ontwerp in de plaats komt van het vroeger besluit van 1997, dat vervolgens zal worden opgeheven.

¹ Zie hierover de adviezen van de Hoge Raad van 20 juni 2001 en 4 oktober 2004.

² Zie hierover het advies van de Hoge Raad van 24 juni 2003.

³ Zie hierover het advies van de Hoge Raad van 27 mei 2002.

D. (Eensluidend) advies van de Hoge Raad

8. De Hoge Raad verheugt zich over het initiatief van de Minister en van de Nationale Raad van het BIBF om een aangepast reglement van plichtenleer van het Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten (BIBF) uit te werken dat rekening houdt met de recente reglementering van de interne boekhouder en de evolutie van het beroep van erkende boekhouder(-fiscalist) in het algemeen.

De Hoge Raad is van oordeel dat de aanvullingen en verfijningen aan het bestaande reglement van plichtenleer het professionalisme, waarmee de leden van het BIBF hun beroep uitoefenen, positief zullen ondersteunen.

De recente integratie van de interne boekhouders binnen het BIBF naar aanleiding van de wet van 25 februari 2013 maakte een aanpassing van het reglement van plichtenleer noodzakelijk; **de Hoge Raad stelt het op prijs dat hiervan snel werk is gemaakt** zodat het deontologisch kader voor de interne leden spoedig voorhanden is.

9. Uiteraard zal moeten nagegaan worden in welke mate er zich nog andere aanpassingen van het reglementair kader van het BIBF opdringen; de Hoge Raad verwijst in dit verband onder meer naar het stagereglement van 1998, het koninklijk besluit van 2003 inzake het bekwaamheidsexamen en het huishoudelijk reglement van het BIBF van 2002. Door het doorknippen van de band met de kaderwet van 1976 zal eveneens het koninklijk besluit van 27 november 1985 inzake de organisatie en de werking van het BIBF moeten herbekeken worden.

De Hoge Raad gaat ervan uit dat in de komende maanden de nodige aanpassingen aan het reglementair kader van het BIBF zullen volgen en moedigt de initiatieven in die zin dan ook sterk aan.

10. In het algemeen staat de Hoge Raad positief tegenover het voorgelegd ontwerp van koninklijk besluit.

Toch zijn er een aantal punten waarop de Hoge Raad de aandacht van de Minister wil vestigen:

D.1. Deontologie voor de interne boekhouder BIBF

11. Zoals hierboven aangegeven, voorziet het voorgelegd ontwerp in specifieke deontologische bepalingen toepasselijk op de interne boekhouders BIBF.

Sinds de wet van 25 februari 2013 (in werking op 1 juli 2013) is het mogelijk om als interne boekhouder BIBF ingeschreven te worden op het tableau van het BIBF. Kan ingeschreven worden als interne boekhouder BIBF, degene die het beroep uitsluitend uitoefent in ondergeschikt dienstverband via een arbeidsovereenkomst of een door de overheid bezoldigde betrekking. Enkel de beroepstitel wordt geregeld, en dit op vrijwillige basis. De (uitoefening van de) boekhoudactiviteiten in dienstverband zijn dus niet exclusief voorbehouden aan de interne BIBF-leden, zoals dat voor externe leden het geval is. Wenst men echter de beroepstitel van “interne boekhouder BIBF” te voeren, dan moet men aangesloten zijn bij het BIBF.

12. Kort samengevat gelden voor de interne boekhouder BIBF de volgende deontologische voorschriften:

- Voortaan is uitdrukkelijk bepaald dat de interne boekhouder BIBF de voorschriften van plichtenleer van het BIBF moet naleven, alsook alle wettelijke en reglementaire bepalingen van toepassing op het beroep en de richtlijnen van de Raad; hij moet tevens rekening houden met de aanbevelingen van de Raad.
- De interne boekhouder BIBF moet zijn beroep uitoefenen met de vereiste bekwaamheid, rechtschapenheid, eerlijkheid en waardigheid. Hij dient zich intellectueel onafhankelijk op te stellen ten aanzien van zijn werkgever.
- De interne boekhouder BIBF moet de (door de Nationale Raad bepaalde en door de Minister goedgekeurde) jaarlijkse bijdrage betalen.
- Hij moet de bevoegde Kamer zo snel mogelijk op de hoogte te brengen van een gerechtelijke procedure (rechtstreeks of onrechtstreeks in verband met zijn beroep) tegen hem. Wanneer hijzelf een vordering instelt tegen een confrater moet hij ook de Kamer verwittigen.
- De interne boekhouder BIBF moet alle gevraagde inlichtingen aan het BIBF overmaken; hij moet spontaan elke wijziging in adres- en/of contactgegevens, of wijziging omtrent zijn sociaal statuut melden aan het BIBF. Ingeval van wijziging van werkgever, moet hij dit onmiddellijk melden aan de bevoegde kamer.
- Hij mag geen commissie- of makelaarslonen of welkdanig voordeel ook toekennen of ontvangen die verband houden met zijn opdrachten en die zijn onafhankelijkheid in het gedrag brengen.
- De interne boekhouder BIBF moet de nodige zorg besteden aan zijn beroepsvervolmaking; hij rapporteert hierover jaarlijks aan het BIBF.
- Hij is gehouden tot wederzijdse hulp en hoffelijkheid tegenover zijn confraters en moet zich onthouden van elke houding of handeling, die een confrater schade kan berokkenen. Ingeval van een meningsverschil met een confrater, zal hij hem hierover schriftelijk op de hoogte brengen.
- De interne boekhouder BIBF is gehouden tot het naleven van een discretieplicht.
- De interne boekhouder BIBF mag zijn beroepstitel en zijn erkenningsnummer kenbaar maken op zijn persoonlijke naamkaartjes alsook op de naamkaartjes van zijn werkgever. Hij waakt erover dat geen verwarring kan ontstaan waardoor derden de indruk zouden kunnen hebben dat het om een zelfstandige beroepsbeoefenaar gaat die boekhouddiensten voor derden kan leveren.
- Als hij zich kandidaat stelt voor een verkiesbaar mandaat, mag de interne boekhouder BIBF zijn beroepshoedanigheid vermelden.

13. Op basis van hetgeen voorafgaat, alsook rekening houdend met de bepalingen uit de wet van 22 april 1999 (zoals aangepast door de wet van 25 februari 2013), kan vastgesteld worden dat de interne boekhouder BIBF onderworpen is aan diverse voorschriften die ook gelden voor de externe boekhouder BIBF.

De belangrijkste verschillen kunnen als volgt worden weergegeven:

Voorschriften toepasselijk op <u>externe</u> BIBF-leden	Voorschriften toepasselijk op <u>interne</u> BIBF- leden
– inschrijving bij BIBF is verplicht	– inschrijving bij BIBF is vrijwillig
– oefent het beroep uit op zelfstandige basis voor rekening van derden, in hoofd- of bijberoep	– oefent het beroep uit uitsluitend in ondergeschikt dienstverband (via arbeidsovereenkomst of een door de overheid bezoldigde betrekking)
– zowel de beroepsactiviteit van boekhouder als de beroepstitel zijn beschermd	– enkel de beroepstitel is beschermd
– onderworpen aan de anti-witwaswetgeving	– niet onderworpen aan de anti-witwaswetgeving (eventueel zijn werkgever wel)
– strafrechtelijk beschermd beroepsgeheim (artikel 458 Strafwetboek)	– discretieplicht
– verplichte verzekering van beroepsaansprakelijkheid	– geen verplichte verzekering beroepsaansprakelijkheid (eventueel zijn werkgever wel)

14. De Hoge Raad stelt met voldoening vast dat er in het voorgelegd ontwerp voortaan duidelijke deontologische voorschriften opgenomen zijn die gelden voor de interne boekhouders BIBF.

Bovendien zijn de interne boekhouders BIBF eveneens onderworpen aan het toezicht op de deontologie door de organen van het BIBF; bijgevolg kan ervan uitgegaan worden dat er effectief maatregelen getroffen worden ingeval van niet-naleving van deze deontologische voorschriften. De Hoge Raad is bijgevolg van oordeel dat hiermee tegemoet gekomen wordt aan zijn bekommernis zoals geformuleerd in zijn advies van 28 december 2005 over de erkenning van interne boekhouders(-fiscalisten)¹.

15. Desalniettemin suggereert de Hoge Raad een toevoeging in artikel 4 van het voorgelegd ontwerp in verband met de intellectuele onafhankelijkheid van de interne boekhouder BIBF ten aanzien van zijn werkgever.

De voorgestelde tekst van artikel 4 luidt als volgt (lid 1 en lid 3):

De boekhouder BIBF moet zijn beroep uitoefenen met de vereiste bekwaamheid, rechtschapenheid, eerlijkheid en waardigheid. (...)
De interne boekhouder BIBF dient zich intellectueel onafhankelijk op [te] stellen ten aanzien van zijn werkgever.

De voorgestelde tekst biedt geen oplossing ingeval er zich een discussie zou voordoen tussen de interne boekhouder BIBF en zijn werkgever.

¹ In zijn advies van 28 december 2005 over de erkenning van interne boekhouders(-fiscalisten), stelde de Hoge Raad onder meer het volgende: “Terzake dienen passende deontologische regels te worden vastgesteld en effectief maatregelen te worden getroffen bij niet-naleving van deze fundamentele deontologische regels.”

De tekst zou best kunnen worden aangevuld, en dit naar analogie met de voorschriften die gelden voor de accountant, lid van het IAB. Artikel 9 van het *koninklijk besluit van 1 maart 1998 tot vaststelling van het reglement van plichtenleer der accountants* voorziet in de volgende procedure:

In geval van onverenigbaarheid tussen de instructies van zijn werkgever en de deontologische regels, heeft de accountant die zijn werkzaamheden uitoefent in het kader van een arbeidsovereenkomst of van een door de overheid bezoldigde betrekking, de plicht in overleg met zijn werkgever voor dit probleem een oplossing na te streven die in overeenstemming is met de deontologische regels. Als dergelijke oplossing niet kan gevonden worden, dient hij dit probleem voor te leggen aan de Voorzitter van het Instituut of zijn afgevaardigde.

16. Verder vraagt de Hoge Raad zich af wat de wettelijke basis is van het verbod in artikel 22 waarin gesteld wordt dat ambtenaren en contractueel tewerkgestelden van een fiscale administratie niet kunnen erkend worden als boekhouder BIBF.

Artikel 44, lid 5 van de wet van 22 april 1999 geeft immers een ruimere definitie aan “interne leden” van het BIBF, met name “degenen die het beroep uitsluitend uitoefenen in ondergeschikt dienstverband via een arbeidsovereenkomst of een door de overheid bezoldigde betrekking”. In de wet wordt geen beperking ingevoerd naargelang de administratie waarvan de ambtenaar of contractueel tewerkgestelde deel zou uitmaken.

D.2. Strijd tegen het witwassen van geld

17. De Hoge Raad onderschrijft het standpunt van de Minister dat de globale evolutie van het beroep van erkend boekhouder(-fiscalist) de aanpassing van het reglement van plichtenleer van het BIBF noodzakelijk maakt.

Vastgesteld kan worden dat, onder meer in het kader van de strijd tegen het witwassen van geld en de financiering van het terrorisme, het voorgelegd ontwerp een aantal interessante vernieuwingen biedt, zoals:

- Het verplichte karakter van de **opdrachtbrief** (art. 11, § 1); voorheen was dit een mogelijkheid, geen verplichting. Voor de bestaande cliënten is er een overgangperiode van 24 maanden;
- Het invoeren van een **permanent dossier** voor elke cliënt en het verplicht bijhouden van de werkdocumenten (art. 11, § 2);
- De verplichting om bij het BIBF jaarlijks verslag uit te brengen omtrent de gevolgde **beroepsvervolmaking** (art. 15).

18. De bepalingen van de anti-witwaswetgeving zijn toepasselijk op “de natuurlijke personen of rechtspersonen ingeschreven op het tableau van de externe erkende boekhouders en op het tableau van de externe erkende boekhouders-fiscalisten”. De *wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme* is naar aanleiding van de integratie van de interne beroepsbeoefenaars binnen het BIBF in die zin gepreciseerd¹.

¹ Artikel 3, 4° van de *wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme*, aangepast door artikel 14 van de *wet van 25 februari*

Recent nog is de meldingsplicht van de economische beroepsbeoefenaars aan de Cel voor Financiële Informatieverwerking (CFI) uitgebreid tot het vermoeden dat een feit of een verrichting verband kan houden met witwassen van geld afkomstig uit “ernstige fiscale fraude, al dan niet georganiseerd”, dit naar aanleiding van de *wet van 15 juli 2013 houdende dringende bepalingen inzake fraudebestrijding* (Belgisch Staatsblad van 19 juli 2013, tweede editie)¹.

19. De Hoge Raad is bijzonder begaan met de problematiek van de medewerking van de economische beroepen in de strijd tegen het witwassen²; naar aanleiding van de recente wijzigingen van de anti-witwaswetgeving, vestigt hij dan ook de aandacht op het proactieve karakter van de tussenkomst die van de economische beroepsbeoefenaar verwacht wordt.

Gezien, enerzijds, het belang en de draagwijdte van de regelgeving inzake de strijd tegen het witwassen van geld, alsook de recente evoluties terzake en, anderzijds, de proactieve rol die van de externe BIBF-leden verwacht wordt in het kader van hun boekhoudkundige en/of fiscale activiteiten, vindt de Hoge Raad het essentieel om in het reglement van plichtenleer te herinneren aan de verplichtingen van de beroepsbeoefenaar op het vlak van de anti-witwaswetgeving.

D.3. Toezicht en controle op de naleving van de plichtenleer

20. De Hoge Raad houdt eraan de aandacht van de Minister te vestigen op het feit dat het maatschappelijk verkeer verwacht dat er een effectief toezicht en een degelijke controle op de naleving van de deontologie door de BIBF-leden (zowel de externe als interne leden) wordt toegepast.

In dit verband kan herinnerd worden aan het feit dat krachtens artikel 45/1 van de wet van 22 april 1999 het de Kamers (= de Uitvoerende Kamers en de Kamers van Beroep) zijn die waken over de toepassing van de voorschriften van de plichtenleer³.

In het jaarverslag⁴ van het BIBF wordt hierover nauwelijks informatie verstrekt; de Hoge Raad betreurt het gebrek aan transparantie hieromtrent.

2013 tot wijziging van de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen (I), Belgisch Staatsblad, 19 maart 2013.

¹ Zie eveneens de aanpassingen in de fiscale wetgeving ingevolge het hoofdstuk 8 “Strijd tegen de fraude” van de *wet van 17 juni 2013 houdende fiscale en financiële bepalingen en bepalingen betreffende de duurzame ontwikkeling*, Belgisch Staatsblad, 28 juni 2013, eerste editie.

² Zie voor een overzicht van de werkzaamheden van de Hoge Raad in dit verband, *Jaarverslag van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen*, 2011, pp. 22-28.

³ Artikel 45/1 van de wet van 22 april 1999 luidt als volgt: “§ 7. De kamers hebben tot taak: (...) 3) te waken over de toepassing van het stagerglement en de voorschriften van de plichtenleer en uitspraak in tuchtzaken te doen ten opzichte van de beroepsbeoefenaars, de stagiairs en de personen die gemachtigd zijn het beroep occasioneel uit te oefenen;(...)”.

⁴ In het jaarverslag van het BIBF over 2012 wordt in verband met de tuchtuitspraken enkel het aantal uitspraken van de Uitvoerende Kamers en de Kamers van beroep vermeld. Zo wordt vermeld dat de Nederlandstalige Uitvoerende Kamer 47 tuchtuitspraken heeft gedaan en de Franstalige Uitvoerende Kamer 40 tuchtuitspraken, de Verenigde Uitvoerende Kamers hebben 1 tuchtuitspraak gedaan; de Nederlandstalige Kamer van Beroep heeft 14 tuchtdossiers behandeld en de Franstalige Kamer van Beroep 2 tuchtdossiers.

Verder bepaalt artikel 44, lid 1 van de wet van 22 april 1999 dat het Beroepsinstituut als opdracht heeft erop toe te zien dat de aan zijn leden, en aan de personen die onderworpen zijn aan zijn toezicht en tuchtbevoegdheid, toevertrouwde opdrachten, behoorlijk worden uitgevoerd.

De leden van de Hoge Raad zijn van oordeel dat het van belang is om voldoende en gepaste controlemiddelen ter beschikking te stellen. Tevens zou het aangewezen zijn om meer transparantie te hebben over de werkzaamheden van de Kamers en van het BIBF inzake het toezicht op de naleving van de deontologie door de leden van het BIBF.

D.4. Beroepsactiviteiten en onverenigbaarheden

21. In het voorgelegd ontwerp wordt voortaan expliciet omschreven welke activiteiten steeds geacht worden de onafhankelijkheid en de onpartijdigheid in het gedrang te brengen en bijgevolg onverenigbaar zijn:

“Volgende beroepsactiviteiten worden geacht steeds de onafhankelijkheid en de onpartijdigheid in het gedrang te brengen: de activiteiten van verzekeringsmakelaar of –agent, deze van vastgoedmakelaar uitgezonderd de syndicusactiviteit, en de activiteiten waarvoor de inschrijving bij de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (FSMA) vereist is.” (artikel 21, § 3 van het voorgelegd ontwerp).

Volgens de leden van de Hoge Raad is het wenselijk om te preciseren dat deze onverenigbaarheden gelden voor de externe BIBF-leden, naar analogie met de voorschriften uit de paragrafen 1 en 2 van het artikel 21.

Het verdient eveneens aanbeveling om het begrip “de activiteiten waarvoor de inschrijving bij de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (FSMA)” nauwkeuriger te formuleren.

22. Wat artikel 20 van het voorgelegd ontwerp betreft, stelt de Hoge Raad vast dat uitdrukkelijk bepaald wordt onder welke voorwaarden de externe boekhouder BIBF kan optreden als syndicus van gebouwen.

Deze bepaling brengt met zich mee dat de externe boekhouder BIBF er niet toe gehouden is een bijkomende inschrijving te nemen bij het Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars¹ ingeval hij dergelijke activiteiten uitoefent.

De Hoge Raad gaat ervan uit dat het BIBF en de Kamers de nodige maatregelen zullen treffen om een degelijk toezicht op de naleving van de deontologie bij dergelijke activiteiten uit te oefenen.

23. Verder voorziet artikel 20, laatste lid van het voorgelegd ontwerp in de mogelijkheid voor de externe boekhouder BIBF om als “onafhankelijk bestuurder” te worden benoemd binnen een vennootschap die geen boekhoudkundige diensten voor derden levert.

De Hoge Raad vindt het wenselijk om het begrip “onafhankelijk bestuurder” beter te duiden, bijvoorbeeld door een verwijzing naar de Code inzake deugdelijk bestuur zoals bedoeld in het artikel 96 van het Wetboek van vennootschappen of naar de artikelen 524, 526bis en 526quater van het Wetboek van vennootschappen.

¹ Zie in dit verband de recente wet van 11 februari 2013 houdende organisatie van het beroep van vastgoedmakelaar, Belgisch Staatsblad, 22 augustus 2013, tweede editie.

D.5. Richtlijnen en aanbevelingen

24. In artikel 2 van het voorgelegd ontwerp wordt bepaald dat de voorschriften van plichtenleer van het Beroepsinstituut bestaan uit het geheel van regels, verplichtingen en verbodsbepalingen die de leden bij de uitoefening van hun beroep dienen na te leven. Nog volgens dit artikel moeten de leden tevens alle wettelijke en reglementaire bepalingen van toepassing op het beroep naleven, alsook de richtlijnen van de Raad. Ze houden tevens rekening met de aanbevelingen van de Raad.

De Hoge Raad vraagt zich af wat het onderscheid is qua juridische draagwijdte en afdwingbaarheid tussen “richtlijnen” en “aanbevelingen”.

Vanuit het standpunt van de rechtszekerheid is het tevens van belang te preciseren waar de geldende richtlijnen en aanbevelingen beschikbaar zijn, zodat de toegankelijkheid ervan voor de leden, alsook voor geïnteresseerde derden en voor het maatschappelijk verkeer in het algemeen te allen tijde wordt gegarandeerd.

25. De Hoge Raad maakt van de gelegenheid gebruik om in dit verband te herinneren aan de verplichting om de Hoge Raad te raadplegen over “elke beslissing met een algemene draagwijdte die door de Nationale Raad van het BIBF wordt genomen”. Krachtens artikel 54, § 1, 4de en 5de lid van de wet van 22 april 1999 kan het Instituut niet afwijken van een advies dat door een meerderheid van de leden van de Hoge Raad is goedgekeurd.

Het lijkt geen twijfel dat de richtlijnen en aanbevelingen vallen onder deze verplichting.

D.6. Verplichte opdrachtbrief

26. De Hoge Raad stelt met voldoening vast dat de externe boekhouder BIBF en zijn cliënt voortaan verplicht zijn een opdrachtbrief op te maken voorafgaand aan de uitvoering van enige prestatie. In het bestaand reglement van plichtenleer was de opdrachtbrief louter facultatief.

Deze verplichting zal de professionalisering van het beroep van boekhouder zeker positief beïnvloeden en betekent, onder meer in het licht van de strijd tegen het witwassen van geld en de financiering van het terrorisme, een belangrijke stap in de goede richting.

27. Artikel 11 van het voor advies voorgelegd ontwerp luidt als volgt:

§ 1. De externe boekhouder BIBF en zijn cliënt dienen een "opdrachtbrief" op te maken voorafgaand aan de uitvoering van enige prestatie.

Deze opdrachtbrief moet minstens de wederzijdse plichten van de cliënt en van de boekhouder BIBF alsook de geldelijke voorwaarden en de te respecteren termijnen duidelijk bepalen.

De "opdrachtbrief" mag geen buitensporige schadebedingen en/of opzeggingstermijnen bevatten bij opzegging van de samenwerking. Deze "opdrachtbrief" wordt in zoveel exemplaren opgemaakt en ondertekend als er partijen zijn. Elke partij ontvangt een exemplaar.

Voor de cliënten waarvoor de externe boekhouder BIBF reeds prestaties leverde voorafgaand aan de inwerkingtreding van deze bepaling zonder dat er een opdrachtbrief werd opgemaakt, beschikt de externe boekhouder BIBF over een termijn van 24 maanden vanaf de inwerkingtreding van deze bepaling om een opdrachtbrief op te maken conform dit artikel.

In de voorgestelde tekst worden een aantal principes opgenomen, maar de vraag stelt zich in welke mate deze principes niet verder in het reglement van plichtenleer moeten worden uitgewerkt. **Meer bepaald moet de opdrachtbrief volgens de Hoge Raad evenwichtig zijn en ervoor zorgen dat beide partijen (zowel de beroepsbeoefenaar als de cliënt) duidelijk geïnformeerd worden**, onder meer op het vlak van de berekening van de honoraria en de beperking van de aansprakelijkheid.

Momenteel heeft het Beroepsinstituut op zijn website ten behoeve van de BIBF-leden een model van opdrachtbrief ter beschikking gesteld. Deze tekst, goedgekeurd door de Nationale Raad op 28 november 2008, werd opgevat als een kadertekst waaruit de beroepsbeoefenaar en de cliënt een opdrachtbrief op maat van het individuele dossier kunnen maken. Het gaat om een niet-afdwingbare tekst, die overigens niet aan de Hoge Raad is voorgelegd. Bijgevolg spreekt de Hoge Raad zich niet uit over het bestaande model.

Rekening houdend met het feit dat de opdrachtbrief voortaan een verplichting wordt voor alle externe boekhouders BIBF, gaat de Hoge Raad ervan uit dat het beroepsinstituut de nodige initiatieven zal nemen om nadere richtlijnen uit te werken. Hierbij zal uiteraard moeten gepreciseerd worden of de richtlijnen al dan niet dwingend zijn en op welke wijze de naleving ervan zal worden gecontroleerd.

D.7. Vormelijke aspecten

28. De Hoge Raad stelt zich de vraag of in het voorgelegd ontwerp geen bepaling moet worden toegevoegd om klaarheid te scheppen omtrent het lot van het bestaande koninklijk besluit van 23 december 1997 tot goedkeuring van het reglement van plichtenleer van het Beroepsinstituut van Boekhouders. Momenteel wordt hierover niets bepaald.

29. In artikel 7 van het voorgelegd ontwerp wordt bepaald dat de leden de bevoegde Kamer op de hoogte moeten brengen zodra een gerechtelijke procedure tegen hen werd geopend. Het is wenselijk toe te voegen dat zij eveneens de beslissing (die kracht van gewijsde heeft) moeten mededelen (cf. artikel 30 van de wet van 22 april 1999, zoals toepasselijk op de leden van het IAB).
